

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«Погоджено»

Директор навчально-наукового
інституту економіки та управління
_____ В. П. Клочан
« _____ » _____ 2018р.

«Затверджую»

Перший проректор
_____ Д. В. Бабенко
« _____ » _____ 2018р.

Декан обліково-фінансового
факультету
_____ О. М. Вишневська
« _____ » _____ 2018р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з вибіркової дисципліни «Кредитування підприємств»
шифр за ОПП – ВПП 14
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (4 курс)
на 2018-2019 навчальний рік
Галузь знань 0305 «Економіка і підприємництво»
Напрямок підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»
Освітній ступінь «Бакалавр»
Кваліфікація - бакалавр з фінансів

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Курс – 4

Семестр – 7

Всього годин – 90 години / 3 кред.

з них:

лекцій – 14 год./ 0,47 кред.

практичних занять – 30 год. / 1 кред.

самостійна робота – 46 год. / 1,53 кред.

Залік в 7 семестрі

Миколаїв
2018

Програма відповідає вимогам освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» (затверджена 02.02.2010 року Міністерством освіти і науки України).

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол №19 від «13» червня 2018 року.

Завідувач кафедри

д-р. екон. наук, професор

Н.М. Сіренко

Робочу програму схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № 10 від «15» червня 2018 року.

Голова науково-методичної комісії

канд. екон. наук, доцент

Ю.Ю. Чебан

1. АНОТАЦІЯ

Мета: оволодіти комплексом знань і навичок у сфері банківського кредитування, процес та організація контролю за діяльністю комерційних банків у напрямку кредитування підприємств.

Завдання: навчити здобувачів вищої освіти особливостей організації кредитного процесу в банку та специфіки окремих видів кредитних операцій з підприємствами: контокорентного кредиту, овердрафту, споживчого та іпотечного кредитів, кредитів, пов'язаних з вексельним обігом, факторингу, лізингу, форфейтингу тощо, а також аналізу особливостей контролю достатнього рівня ліквідності та платоспроможності комерційних банків.

Предмет: кредитні відносини з підприємствами

Змістові модулі: Засади банківського кредитування і прийняття рішень щодо надання позик. Кредитний портфель комерційного банку, його класифікація та аналіз. Необхідність та сутність кредитування підприємств. Класифікація кредитів, що надаються підприємствам. Кругообіг коштів підприємств та необхідність залучення кредитів. Створення резерву для покриття можливих втрат від кредитних операцій.

ANNOTATION

Objective: to master complex knowledge and skills in the field of bank lending process and organization of control over the activities of commercial banks towards lending.

Objective: To teach higher education applicants peculiarities of bank credit process and specifics of certain types of credit transactions with companies: overdraft loan, overdraft, consumer and mortgage loans, loans related to the circulation of bills, factoring, leasing, forfeiting, etc., and analysis Control features sufficient liquidity and solvency of commercial banks.

Subject: credit relations with enterprises

Content modules: Fundamentals of bank lending and decisions on granting loans. The loan portfolio of commercial banks, its classification and analysis. The need for and nature of lending. Classification of loans granted to enterprises. The movement of funds of enterprises and the need to attract loans an allowance to cover possible losses from credit operations.

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ»

Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво»

Напрямок підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»

Освітній ступінь – «Бакалавр»

Нормативна/вибіркова – **вибіркова**

Семестр – 7

Кількість кредитів ECTS – 3

Кількість змістових модулів – 2

Кількість тем – 7

Загальна кількість годин – 90 год.

Види освітньої діяльності та види занять, обсяг годин:

лекції – 14 год.

практичні заняття – 30 год.

самостійна робота – 46 год.

Форми підсумкового контролю заходу – залік

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма ув'язана із Законом України «Про вищу освіту», інструктивними вказівками Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, відповідає нормативній програмі професійно-орієнтованих дисциплін, нормативній програмі фундаментального циклу підготовки бакалаврів (спеціалістів) напряму «Економіка та підприємництво», Положенню Миколаївського державного аграрного університету про структурно-модульну систему навчання, затвердженому рішенням вченої ради університету.

Дисципліна «Кредитування підприємств» надає знання з питань сутності кредитування підприємств: кругообіг коштів підприємства та необхідність залучення кредитів; форми кредитів, які використовуються у господарській діяльності підприємств, а також практичних навичок: укладання кредитного договору; нарахування процентних платежів за кредитом; супровід кредитної справи позичальника.

Мета: оволодіти комплексом знань і навичок у сфері банківського кредитування, процес та організація контролю за діяльністю комерційних банків у напрямку кредитування підприємств.

Завдання: навчити здобувачів вищої освіти особливостей організації кредитного процесу в банку та специфіки окремих видів кредитних операцій з підприємствами: контокорентного кредиту, овердрафту, споживчого та іпотечного кредитів, кредитів, пов'язаних з вексельним обігом, факторингу, лізингу, форфейтингу тощо, а також аналізу особливостей контролю достатнього рівня ліквідності та платоспроможності комерційних банків.

Об'єктом вивчення є фінансові відносини між суб'єктами господарювання, банками, фінансово-кредитними установами.

Предмет: кредитні відносини з підприємствами

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

- методи нарахування процентних платежів за кредитом;
- економічну природу кредитних відносин, сутність резерву для покриття можливих втрат.

Здобувачам вищої освіти необхідно вивчити специфіку видів кредитних операцій з підприємствами:

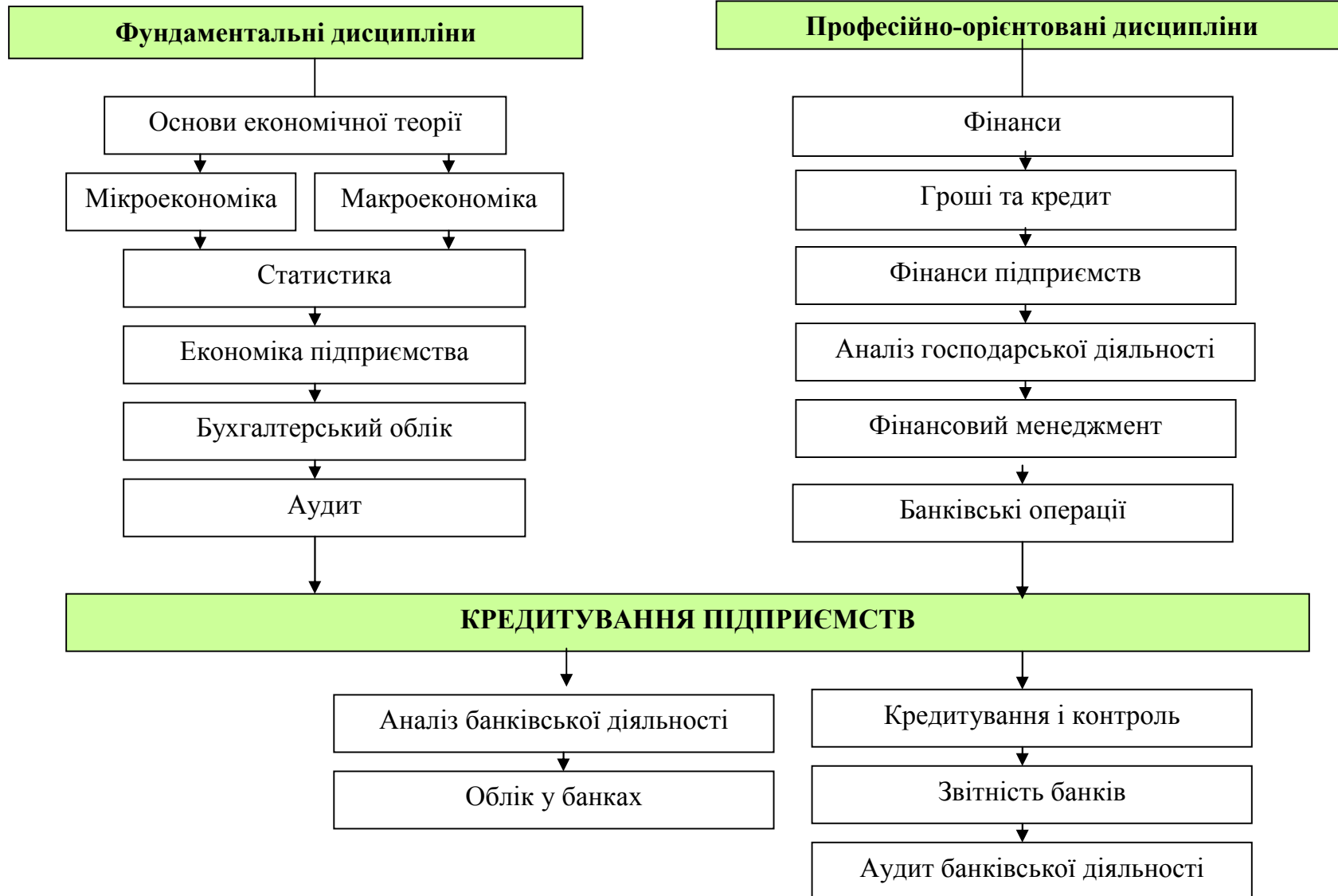
- контокорентного кредиту;
- кредиту за овердрафтом;
- споживчого та іпотечного кредитів;

- кредитів пов'язаних з вексельним обігом;
- факторингу, форфейтингу.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти:

- користуватися методами оцінки кредитоспроможності клієнта – юридичної особи;
- володіти заходами економічного аналізу в банківській сфері;
- правильно оцінювати ситуацію з приводу прийняття рішення про надання кредитів підприємствам;
- володіти методами нарахування процентних платежів за кредитом.

4. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

5. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

6. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Загальний розподіл годин і кредитів

У відповідності до навчального плану напрям підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» курс навчальної дисципліни «Кредитування підприємств» вивчається здобувачами вищої освіти протягом 7 семестру (4 курс). Курс складається із 90 годин / 3 кред. аудиторних занять (2 змістовних модулі), в тому числі теоретичний курс (лекції) 14 год./ 0,47 кред., практичні заняття 30 год./ 1кред., самостійна робота – 46 год./1,53 кредити.

Види занять	Загальна кількість годин/кредитів	Аудиторна кількість годин
Лекції	14 год./ 0,47	14
Практичні	30 год. / 1,0	30
Самостійна робота	46 год. / 1,53	-
Разом по курсу	90 / 3,0	44

З дисципліни «Кредитування підприємств» систематично проводиться поточний контроль знань здобувачів вищої освіти шляхом систематичного виконання контрольних робіт, перевіряється виконання самостійної роботи. В кінці сьомого семестру здобувачі вищої освіти здають залік.

6.2 Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Модулі курсу			Найменування тем	Розподіл навчального часу			Термін виконання, тижднів	Термін контрольного заходу
Найменування	Обсяг, кредит	Сума залікових балів		лекції	практичні	самостійна робота		
Основи банківського кредитування	1,2	29-52	Тема 1 Засади банківського кредитування і прийняття рішень щодо надання позик	2	4	6	1,2	2
			Тема 2 Кредитний портфель комерційного банку, його класифікація та аналіз	2	4	6	3,4	4
			Тема 3 Необхідність та сутність кредитування підприємств	2	4	6	5,6	6
Сутність та особливості процесу кредитування підприємств	1,8	31-48	Тема 4 Банківське кредитування підприємств	2	6	6	7-9	9
			Тема 5 Небанківське кредитування підприємств	2	4	8	10,11	11
			Тема 6 Особливості кредитування підприємств АПК	2	4	8	12,13	13
			Тема 7 Створення резерву для покриття можливих втрат від кредитних операцій	2	4	6	14,15	15
<i>Всього</i>	<i>3</i>	<i>60-100</i>		<i>14</i>	<i>30</i>	<i>46</i>		

6.3 Перелік та короткий зміст лекцій

Лекції традиційні з елементами диспуту, з використанням мультимедійного обладнання для презентації (14 годин).

Змістовий модуль 1. Основи банківського кредитування

Тема 1. Засади банківського кредитування і прийняття рішень щодо надання позик

Кредитування як найважливіша активна операція комерційного банку. Місце і роль кредитних операцій в банківській діяльності. Функції та принципи кредиту. Економічна природа кредитних відносин.

Цілі банківського кредиту. Методи кредитування: разові позички, кредитні лінії, гарантійні (резервні) кредити.

Характеристика умов організації кредитного процесу в банку щодо чинного законодавства та нормативних вимог Національного банку України.

Характеристика документів, які надаються для отримання позики. Процес прийняття рішення про надання кредиту.

Етапи процесу кредитування. Кредитна заявка, її зміст та аналіз. Оцінювання мети отримання кредиту, можливих форм забезпечення повернення позички, кредитоспроможності потенційного позичальника. Структурування кредиту. Прийняття рішення про видачу кредиту чи відмову в наданні. Укладання кредитного договору. Способи видачі позички. Кредитний моніторинг: контроль за цільовим використанням кредиту та своєчасним погашенням боргу клієнта перед банком. Структура боргу клієнта перед банком, способи його погашення. Плата за кредит: методи нарахування процентного платежу за кредит.

Тема 2. Кредитний портфель комерційного банку, його класифікація та аналіз

Напрямки роботи банку з класифікації кредитного портфеля. Визначення класу позичальника. Диференціація кредитного портфеля за ступенем ризику. Аналіз кредитного портфеля.

Тема 3. Необхідність та сутність кредитування підприємств

Діяльність підприємства в системі ринкової економіки неможлива без періодичного використання різноманітних форм залучення кредитів.

Загальноекономічною причиною появи кредитних відносин є товарне виробництво. Основою функціонування кредиту є рух вартості у сфері товарного обміну, в процесі якого виникає розрив у часі між рухом товару і його грошовим еквівалентом, відбувається

відокремлення грошової форми вартості від товарної. Якщо рух товарних потоків випереджає грошовий, то підприємства - споживачі товарів із настанням моменту плати за них не завжди мають достатні кошти, що може зупинити нормальний процес відтворення. Коли рух грошових потоків випереджає товарні, то на підприємствах нагромаджуються тимчасово вільні кошти.

Змістовий модуль 2. Сутність та особливості процесу кредитування підприємств

Тема 4. Банківське кредитування підприємств

Нині найпоширенішим видом кредиту є банківський. За такого кредитування підприємство виступає тільки в ролі позичальника. Підприємства можуть одержувати в банках кредити як у національній, так і в іноземній валюті. Для одержання кредитів у іноземній валюті від іноземних кредиторів підприємство повинно мати відповідний дозвіл Національного банку України. Видача підприємству позики в іноземній валюті, як і в національній, здійснюється банком тільки за відсутності простроченої заборгованості за раніше виданими позиками, незалежно від того, в якій валюті їх було надано.

Тема 5. Небанківське кредитування підприємств

Сьогодні у розвинених країнах відкритий рахунок є основним фінансовим інструментом збуту продукції в оптовій торгівлі. Такий рахунок як одна з форм розрахунково-кредитних відносин між продавцем і покупцем широко застосовується у Великобританії, Німеччині, Франції та інших країнах. Нині механізм комерційного кредиту істотно змінився. Значно розсунулися його межі. Якщо на початку нинішнього століття комерційний кредит функціонував переважно в галузі торгівлі, то нині його використовують практично всі промислові компанії і торгові фірми. Завдяки йому фінансується збут не тільки великих, а й дрібних партій товарів.

Тема 6. Особливості кредитування підприємств АПК

Поглиблення теоретичних знань із теми і набуття практичних навичок здійснення кредитування підприємств АПК.

Порядок отримання короткострокових та довгострокових кредитів підприємствами агропромислового комплексу та часткової компенсації відсоткової ставки за ними. Перелік документів, необхідних для отримання такої компенсації. Механізм нарахування процентів за кредит підприємствам АПК та сплата боргу. Порядок надання лізингових кредитів підприємствам АПК.

Тема 7. Створення резерву для покриття можливих втрат від кредитних операцій

Загальні умови формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями. Критерії класифікації кредитних операцій. Особливості оцінки фінансового стану позичальника. Класифікація позичальників за результатами оцінки їх фінансового стану. Визначення групи кредитних операцій за станом обслуговування позичальником боргу. Класифікація кредитного портфеля.

Порядок розрахунку резерву під кредитні ризики.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Змістовий модуль 1. Основи банківського кредитування

ЛЗ 1 Тема 1. Засади банківського кредитування і прийняття рішень щодо надання позик 2 год.

- 1.1. Сутність і види банківського кредиту.
 - 1.2. Кредитна політика банку.
 - 1.3. Форми забезпечення кредиту.
 - 1.4. Інструменти забезпечення повернення банківського кредиту.
- Порядок розрахунку ціни кредиту.

ЛЗ 2 Тема 2. Кредитний портфель комерційного банку, його класифікація та аналіз 2 год.

- 2.1. Сутність і склад кредитного портфелю.
- 2.2. Критерії класифікації кредитних операцій для проведення їх аналізу.
- 2.3. Аналіз структури та якості кредитного портфеля банку.
- 2.4. Ефективність управління кредитного портфеля банку.

ЛЗ 3 Тема 3. Необхідність та сутність кредитування підприємств 2 год.

- 3.1. Кругообіг коштів підприємств та необхідність залучення кредитів.
- 3.2. Класифікація кредитів, що надаються підприємствам.

Змістовий модуль 2. Сутність та особливості процесу кредитування підприємств

ЛЗ 4 Тема 4. Банківське кредитування підприємств 2 год.

- 4.1. Види банківського кредиту та їх характеристика.
- 4.2. Умови та порядок отримання банківського кредиту.
- 4.3. Порядок погашення банківського кредиту підприємством.

ЛЗ 5 Тема 5. Небанківське кредитування підприємств 2 год.

- 5.1. Комерційне кредитування підприємств.
- 5.2. Лізингове кредитування підприємств.
- 5.3. Державне кредитування підприємств.

5.4. Кредитування підприємств міжнародними фінансово-кредитними інститутами.

ЛЗ 6 Тема 6. Особливості кредитування підприємств АПК 2 год.

6.1. Система пільгового кредитування підприємств АПК.

6.2. Організація процесу кредитування сільгоспвиробників.

6.3. Напрями стимулювання кредитування АПК у сучасних умовах економічного розвитку.

ЛЗ 7Тема 7. Створення резерву для покриття можливих втрат від кредитних операцій 2 год.

7.1. Сутність резерву для відшкодування можливих втрат від кредитних операцій банків.

7.2. Критерії прийняття забезпечення за кредитними операціями при розрахунку резервів.

7.3. Порядок розрахунку резерву під кредитні ризики.

7.4. Порядок використання резервів для покриття можливих втрат від кредитних операцій.

Разом

14 год.

6.4 Перелік та план практичних занять

Практичні завдання з курсу «Кредитування підприємств» виконуються здобувачами вищої освіти протягом семестру згідно з програмою курсу з метою закріплення теоретичних знань. Викладачем, який веде практичні заняття, здійснює поточний контроль виконання практичних завдань шляхом перевірки наявності виконаних завдань та індивідуальної співбесіди зі здобувачем вищої освіти за кожним завданням. Кожне завдання оцінюється окремо відповідно до встановлених критеріїв оцінки.

Виконання практичних завдань має творчий характер. Попередньо здобувач вищої освіти повинен вивчити відповідні теми за рекомендованою літературою, список якої наведено в кінці робочої програми. З незрозумілих питань курсу здобувач вищої освіти може одержати консультацію викладача дисципліни у відповідні дні, за графіком, установленим кафедрою.

За визначеними темами практичних занять (табл. 6.1) передбачено використання ABC SCROOGE-III в навчально-науковій лабораторії «Навчальний банк».

Таблиця 6.1 Види робіт на практичних заняттях в навчально-науковій лабораторії «Навчальний банк» в розрізі дисциплін кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Дисципліна	Курс, семестр	Тема	Кількість годин	Напрямок використання ABC SCROOGE-III
Кредитування підприємств	4 курс, 7 семестр	Тема 4. Банківське кредитування підприємств	1 год. / 2 год.	Створення шаблонів кредитних договорів, укладення кредитного договору, контроль за сплатою кредиту

Змістовий модуль 1. Основи банківського кредитування

ПЗ 1,2 Тема 1. Засади банківського кредитування і прийняття рішень щодо надання позик 4 год.

1. Доповідь на тему «Умови виникнення кредитної угоди між банком і позичальником».

2. Програмований контроль знань з теми (тести).

ПЗ 3,4 Тема 2. Кредитний портфель комерційного банку, його класифікація та аналіз 4 год.

1. Доповідь на тему «Банківські ризики та їх характеристика».

2. Семінарське заняття з теми.

ПЗ 5,6 Тема 3. Необхідність та сутність кредитування підприємств 4 год.

1. Семінарське заняття з теми.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА ЗІ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 1

Змістовий модуль 2. Сутність та особливості процесу кредитування підприємств

ПЗ 7-9 Тема 4. Банківське кредитування підприємств - 6 год.

1. Опитування.

2. Вирішення практичної ситуації у навчально-науковій лабораторії «Навчальний банк» (табл. 6.1).

ПЗ 10,11 Тема 5. Небанківське кредитування підприємств - 4 год.

1. Опитування.

2. Виконання практичних вправ.

ПЗ 12,13 Тема 6. Особливості кредитування підприємств АПК 4 год.

1. Семінарське заняття з теми.
2. Програмований контроль знань з теми (тести).
3. Вирішення практичної ситуації у Навчальному банку.

ПЗ 14,15 Тема 7 Створення резерву для покриття можливих втрат від кредитних операцій 4 год.

1. Виконання практичних вправ.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА ЗІ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 2

Разом

30 год.

6.5 Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання

Самостійна робота здобувача вищої освіти є однією з форм організації навчання, основною формою оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять за розкладом.

Самостійна робота здобувача вищої освіти в обсязі 46 годин складається з вивчення матеріалу за допомогою конспектів лекцій, підручників, допоміжної літератури, а також підготовки до практичних занять. Теми, які виносяться для самостійного відпрацювання, здобувачі вищої освіти вивчають у вільний від занять час.

Форма перевірки та оцінювання завдань обов'язкової самостійної роботи

Модуль	№ з/п	Тема	Кількість годин	Кількість балів	Форма контролю
1	1	Засади банківського кредитування і прийняття рішень щодо надання позик	6	3	опитування тестування
1	2	Кредитний портфель комерційного банку, його класифікація та аналіз	6	3	опитування тестування
1	3	Необхідність та сутність кредитування підприємств	6	3	опитування тестування
2	4	Банківське кредитування підприємств	6	3	опитування тестування
2	5	Небанківське кредитування підприємств	8	3	опитування тестування
2	6	Особливості кредитування підприємств АПК	8	3	опитування тестування
2	7	Створення резерву для покриття можливих втрат від кредитних операцій	6	3	опитування тестування
Всього годин			46	21	

6.6 Питання для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Питання для поточного контролю

Змістовий модуль 1. Основи банківського кредитування

1. Участь власних коштів при фінансуванні об'єкта, що кредитується.
2. Оцінка можливості повернення позички за рахунок цільових джерел.
3. Зміст кредитного договору.
4. Класифікація кредитів комерційних банків.
5. Банківські ризики та їх характеристика.
6. Захист від ризиків і елементи управління ними.
7. Оцінка і управління кредитним ризиком.
8. Критерії оцінки кредитного ризику.
9. Визначення рейтингу кредиту за допомогою системи балів та фінансових коефіцієнтів.
10. Кредитна політика банку, її зміст і параметри.
11. Засоби захисту від кредитного ризику.
12. Процентний ризик та методи управління ним.
13. Геп-аналіз.
14. Кумулятивний геп.
15. Дюрація як метод управління гепом.
16. Методи надання і способи повернення кредиту.
17. Форми позичкових рахунків і режим їх дії.
18. Характер і спосіб стягнення процентів.
19. Диференціація позичкового процента.
20. Етапи процесу банківського кредитування.
21. Структурування позички.
22. Зміст угоди на кредит.
23. Порядок документального оформлення кредиту в комерційному банку.
24. Кредитний портфель комерційного банку, його структура й аналіз.
25. Критерії класифікації кредитних операцій.
26. Класифікація позичальників за результатами оцінки їх фінансового стану з урахуванням рівня забезпечення за кредитними операціями.
27. Оцінка якості обслуговування кредитного боргу.

28. Класифікація кредитного портфеля комерційного банку за ступенем ризику.
29. Класифікація кредитних операцій за врахованими векселями.
30. Класифікація кредитних операцій за факторингом, авалем, гарантіями та поруками.

Змістовий модуль 2. Сутність та особливості процесу кредитування підприємств

1. Зміст кредитної заявки та її аналіз.
2. Вимоги до власного капіталу потенційного позичальника.
3. Форми забезпечення повернення банківських кредитів.
4. Зміст договору про заставу.
5. Заставне право банку і спосіб його реалізації.
6. Оцінка доцільності і прибутковості позичкової операції.
7. Бізнес-план на здійснення заходу, під який запитується кредит.
8. Оцінка кредитоспроможності позичальника.
9. Показники, що характеризують платоспроможність позичальника.
10. Показники, що характеризують фінансову стійкість позичальника.
11. Показник, що характеризує достатність поточних грошових надходжень для погашення позички.
12. Показники, що характеризують ефективність використання оборотного капіталу.
13. Показники, що характеризують ефективність використання основного капіталу позичальника.
14. Показники рентабельності роботи позичальника.
15. Аналіз грошових коштів позичальника, їх оцінка і прогнозування.
16. Зміст і аналіз дебіторсько-кредиторської заборгованості.
17. Класифікація активів позичальника за ступенем ризику.
18. Класифікація пасивів позичальника за ступенем ризику.
19. Оцінка ліквідності балансу позичальника.
20. Оцінка ризику кредитної угоди.
21. Оцінка вартості кредитної послуги.
22. Причини виникнення проблемних позичок.
23. Робота банку, що пов'язана з погашенням проблемних позичок.
24. Банківський контроль за своєчасним і повним погашенням кредиту клієнтом.
25. Аналіз складу кредитного портфеля банку й оцінка його якості.

26. Чистий кредитний ризик.
27. Врахування забезпечення при визначенні чистого кредитного ризику.
28. Порядок формування резерву для покриття можливих втрат від кредитних операцій.
29. Джерела формування резерву під кредитні ризики.

Питання для підсумкового контролю (залік)

1. Банківська система України, її склад і функції окремих ланок.
2. Види банків, їх класифікація.
3. Умови створення комерційних банків в Україні.
4. Порядок реєстрації комерційних банків в Україні.
5. Порядок ліцензування банківської діяльності в Україні.
6. Принципи діяльності комерційних банків в Україні.
7. Організаційна структура сучасного комерційного банку.
8. Сутність і види банківського кредиту.
9. Кредитна політика банку.
10. Форми забезпечення кредиту.
11. Інструменти забезпечення повернення банківського кредиту.
12. Порядок розрахунку ціни кредиту.
13. Сутність і склад кредитного портфелю.
14. Критерії класифікації кредитних операцій для проведення їх аналізу.
15. Аналіз структури та якості кредитного портфеля банку.
16. Ефективність управління кредитного портфеля банку.
17. Кругообіг коштів підприємств та необхідність залучення кредитів.
18. Класифікація кредитів, що надаються підприємствам.
19. Види банківського кредиту та їх характеристика.
20. Умови та порядок отримання банківського кредиту.
21. Порядок погашення банківського кредиту підприємством.
22. Комерційне кредитування підприємств.
23. Лізингове кредитування підприємств.
24. Державне кредитування підприємств.
25. Кредитування підприємств міжнародними фінансово-кредитними інститутами.
26. Система пільгового кредитування підприємств АПК.
27. Організація процесу кредитування сільгоспвиробників.

28. Напрями стимулювання кредитування АПК у сучасних умовах економічного розвитку
29. Сутність резерву для відшкодування можливих втрат від кредитних операцій банків
30. Загальні вимоги до оцінки ризиків
31. Критерії та умови прийняття забезпечення за кредитними операціями під час розрахунку резерву
32. Порядок визначення показника ризику кредиту, наданого юридичній особі
33. Порядок використання резервів для покриття можливих втрат від кредитних операцій
34. Способи видачі та погашення кредиту.
35. Документарне оформлення видачі позички банком.
Кредитний договір.
36. Кредитування шляхом відкриття кредитної лінії.
37. Разові кредити.
38. Гарантійні (резервні) кредити.
39. Форфейтингові операції комерційних банків.
40. Споживче кредитування та його особливості.
41. Факторингові операції комерційних банків.
42. Характеристика документів, що надаються при оформленні кредиту.
43. Іпотечний кредит.
44. Банківський моніторинг.
45. Оцінювання ділової активності позичальника
46. Контокорентний кредит.
47. Кредит за овердрафтом.
48. Принципи при кредитуванні підприємств-виробників сільськогосподарської продукції
49. Порівняльна характеристика банківського та лізингового кредиту
50. Рейтинг найбільш надійних банків України

6.7 Рейтингова оцінка знань з дисципліни та схема поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

№ модулю	Кількість годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума						
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max					
1	6	12	Аудиторна робота:										
			Контрольна робота						1	5	10	5	10
			Задача модулю (розв'язання задач, усне опитування)						3	2	4	6	12
			Самостійна робота: -тестування в MOODLE						3	1	2	3	6
			Індивідуальна - тези						1	1	5	1	5
			- наукова стаття						1	5	10	5	10
Індивідуальне опрацювання питань курсу (18 год)	3	3	3	9	9								
Разом							29	52					
2	8	18	Аудиторна робота:										
			Контрольна робота						1	5	10	5	10
			Задача модулю (розв'язання задач, усне опитування)						4	2	4	8	16
			Навчальний банк						1	2	2	2	2
			Самостійна робота: -тестування в MOODLE						4	1	2	4	8
			Індивідуальне опрацювання питань курсу (28 год)						4	3	3	12	12
Разом							31	48					
Всього по навчальній дисципліні							60	100					

За всі види робіт впродовж семестру (тести, опитування, контрольні роботи, самостійна робота тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 100 балів.

Шкала оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Визначення	Оцінка в балах	Традиційна оцінка
A	Відмінно - відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок.	96-100	Відмінно
B	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками.	86-95	
C	Добре - в загальному правильна робота з певною кількістю помилок.	71-85	Добре
D	Задовільно - непогано, але з незначною кількістю недоліків.	60-70	Задовільно
E	Достатньо — виконання задовольняє мінімальні критерії.	60	
PX	Незадовільно — потрібно попрацювати перед тим як досягти мінімального критерію.	50-59	Незадовільно
F	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота.	менше 50	

Оцінювання здобувачів вищої освіти

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу	Залік
A	Відмінно	90-100	зараховано
BC	Добре	75-89	
DE	Задовільно	60-74	
PX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	Не зараховано

7. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНІ АКТИ

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про заставу : Закон України від 02.10.1992 р. №2654-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996 р. №448/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про іпотеку : Закон України від 05.06.2003 р. №898-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати : Закон України від 19.06.2003 р. №979-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

6. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. №679-XIV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Про фінансовий лізинг : Закон України від 16.12.1997 р. №723/97-ВР (в новій редакції від 11.12.2003 р. №1381-IV) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 20.09.2001р. №2740-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Конституція України прийнята на п'ятій сесії ВРУ від 28.06.1996 р. №2952-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Затв. Постановою Правління Національного банку України від 21.03.2004 р. N 22 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: Затв. Постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 р. №492 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
13. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Затв. Постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. №368 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
14. Положення про валютний контроль: Затв. Постановою Правління НБУ від 08.02.2000 р. №49 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Положення про визначення звичайної відсоткової ставки за депозит: Затв. Постановою Правління НБУ від 23.07.1997 р. №247 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
16. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України: Затв. Постановою Правління Національного банку України від 16.12.2002 р. №508 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
17. Положення про порядок формування і використання банками резерву для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості: Затв. Постановою Правління Національного банку України 13.12.2002 р. №505 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
18. Положення про порядок формування та використання банками резервного фонду: Затв. Постановою Правління Національного банку України від 08.08.2001 р. №334 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

19. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків: Затв. Постановою Правління Національного банку України від 06.07.2000 р. №279 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

20. Аналіз ринку банківських послуг : навч. посіб. / Ред. В.Б.Захожай, С.С.Герасименко. — К.: МАУП, 2006. — 188 с.
21. Банківська справа : навч. посіб. / За ред. Р.І.Тиркала. — Тернопіль: Карт-Бланш, 2001. — 314 с.
22. Банківські операції : навч. посіб. / В.І. Капран, М.С. Кривченко, О.К.Коваленко, С.І.Омельченко. — К.: ЦНЛ, 2006. — 208 с.
23. Банківські операції : підручник / За ред. В.І.Міщенко, Н.Г.Слав'янської. — К.: Знання, 2004. — 727 с.
24. Банківські операції : підручник / За ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. — Тернопіль: Вид-во ТНЕУ "Економічна думка", 2009. — 696 с.
25. Банківські операції : підручник. — 2-ге вид., випр. і доп. / А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза. — К.: КНЕУ, 2002. — 476 с.
26. Вовчак О.Д. Кредит і банківська справа : підручник / О.Д. Вовчак, Н.М. Руцишин, Т.Я. Андрейків. — К.: Знання, 2008. — 564 с.
27. Іпотека – практика застосування. — Харків: «Страйд», 2004. — 528 с.
28. Іпотечне кредитування : навч. посіб./ Під ред. О.С.Любунь. — К.: ЦНЛ, 2005. — 430 с.
29. Луців Б.Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій. / Б.Л. Луців. — Тернопіль: Економічна думка, Карт-Бланш, 2001. — 320 с.
30. Любунь О.С. Система банківського менеджменту : навч. посіб. / О.С. Любунь. — К.: Кондор, 2007. — 356 с.
31. Іпотечний ринок : підручник. О.С. Любунь, О.І. Кіреєв, М.П. Денисенко. — К.: Атіка, 2006. — 288 с.
32. Лютий І.О. Банківський маркетинг : навч. посіб І.О.Лютий, О.О. Солодка. — К.: Знання, 2006. — 395 с.
33. Мещеряков А.А. Організація діяльності комерційних банків : навч. посіб. — К.: ЦУЛ, 2007. — 608 с.
34. Міжнародні кредитно-розрахункові відносини та валютні операції : навч. посіб. З.В. Михайлів, З.П. Гаталяк, Н.І. Горбаль. — Львів: Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2004.
35. Міщенко В.І. Банківські операції : підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. / В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янська, О.Г. Коренева. — К.: Знання, 2007. — 796 с.
36. Петрук О.М. Банківська справа : навч. посіб. / За ред. Ф.Ф.Бутинця. — К.: Кондор, 2004. — 461 с.

37. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції : підручник / Л.В. Руденко. – К.: ЦУЛ, 2003.
38. Стрельбицька Л.М. Основи безпеки банківської системи України та банківської діяльності : монографія. Л.М. Стрельбицька, М.П. Стрельбицький– К.: Кондор, 2004. – 600 с.
39. Шевченко Р. І. Кредитування і контроль : навч.-метод. посібник для самот. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2002. — 183 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

20. Асоціація українських банків [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://aub.org.ua>
21. Верховна Рада України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua> - офіційний веб-сайт.
22. Все про банки в Україні [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://www.ukrbanks.info>
23. Довідник банківських установ [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/ua/dictbanks>
24. Державна служба статистики [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
25. Кафедра фінансів і кредиту Миколаївського національного аграрного університету [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : finance.mnau.edu.ua
26. Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>
27. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://www.jibuv.gov.ua>
28. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://www.nssmc.gov.ua>
29. Національний банк України [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://bank.gov.ua>
30. Українська Національна Іпотечна Асоціація [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : <http://www.unia.com.ua>

Робочу програму розробила:
асистент кафедри
фінансів, банківської справи
та страхування

О.А. Боднар